

ENSTRÜMAN ÖĞRENMEDEKİ YAKLAŞIMLAR ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Mehtap AYDINER UYGUN⁶⁸

ABSTRACT

Development of the Approaches in Instrument Learning Scale. Instrument teaching is the process of making students attain technical and musical achievements related to the instrument, developing these attained technical and musical achievements, and making these developed technical and musical achievements efficient. This process continues uninterrupted starting from the day the student meets the instrument. The successful execution of instrument teaching is possible if the student is positively motivated towards the process. It is important for the student who is positively motivated towards the process to use various strategies in order for him or her to learn easily, effectively and permanently and to attain the ability to learn independently. When considered from the point of view of the student, this brings to mind two basic questions. These questions are: "Why do I practice my instrument?" and "What should I do to learn the instrument?" The student's answer to both questions determines his or her approach to learning the instrument. Determining students' approaches to instrument learning is possible through a valid and reliable measurement tool. The purpose of this study is to develop the Approaches in Instrument Learning Scale. The study group is made up of 240 students majoring in music education at three different Turkish universities in the 2017-2018 academic year. The students in the study group are attending Niğde Ömer Halisdemir University (n=81, 33.8%), On Dokuz Mayıs University (n=87, 36.2%) and Pamukkale University (n=72, 30%). The scale consists of two main dimensions: deep learning approach and superficial learning approach. Deep learning approach dimension includes of the deep motivation and deep strategy sub-dimensions, whereas superficial learning approach dimension includes the superficial motivation and superficial strategy sub-dimensions. The scale consists of 23 items. There are five items in the deep motivation sub-dimension, nine items in the deep strategy sub-dimension, six items in the superficial motivation sub-dimension and three items in the superficial strategy sub-dimension. According to the study results, item-total correlations range from 0.526 to 0.744 for the deep learning approach dimension, whereas item-total correlations range from 0.402 to 0.764 for the superficial learning approach dimension. These results show that the validity of the items in the scale is sufficient and that they distinguish students' approaches to instrument learning. As a result of the reliability analysis, the Cronbach alpha reliability coefficient of the deep learning dimension was found to be 0.92, whereas the reliability coefficient of the superficial learning dimension was found to be 0.88. The obtained results show that the scale is reliable.

Keywords: Instrument, Learning approach, Scale.

⁶⁸ Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, maydiner@ohu.edu.tr.

ÖZET

Enstrüman öğretimi, öğrencide enstrümana ilişkin teknik ve müzikal kazanımların oluşturulması, oluşturulan teknik ve müzikal kazanımların geliştirilmesi, geliştirilen teknik ve müzikal kazanımların da yetkinleştirilmesi sürecidir. Bu süreç, öğrencinin enstrümanı ile tanıştığı günden başlayarak kesintisiz olarak sürdürülür. Enstrüman öğretiminin başarılı bir şekilde yürütülmesi, öğrencinin sürece olumlu bir şekilde güdülenmesiyle mümkündür. Sürece olumlu olarak güdülenmiş öğrencinin kolay, etkili, kalıcı bir şekilde öğrenebilmesinde ve bağımsız öğrenebilme niteliği kazanmasında da çeşitli stratejileri işe koşması önemlidir. Bu durum öğrencinin bakışı açısından değerlendirildiğinde iki temel soruyu akla getirir. Bunlar: “Enstrümanıma neden çalışıyorum?” ve “Enstrümanımı öğrenebilmek için ne yapmalıyım?” sorularıdır. Öğrencinin her iki soruya cevabı, onun enstrüman öğrenmedeki yaklaşımını belirler. Öğrencilerin enstrüman öğrenmedeki yaklaşımlarının belirlenmesi, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıyla mümkündür. Bu çalışmanın amacı, “Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeğinin” geliştirilmesidir. Çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Türkiye’deki 3 farklı üniversitenin müzik öğretmenliği lisans programında öğrenim görmekte olan 240 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubu öğrencileri; Niğde Ömer Halisdemir (n=81, %33.8), On Dokuz Mayıs (n=87, %36.2) ve Pamukkale Üniversitelerinde (n=72, %30.0) öğrenim görmektedir. Çalışma kapsamındaki ölçek, derin öğrenme yaklaşımı ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı olmak üzere iki ana boyuttan oluşmaktadır. Derin öğrenme yaklaşımı boyutu, derin güdü ve derin strateji alt boyutlarını; yüzeysel öğrenme yaklaşımı boyutu da, yüzeysel güdü ve yüzeysel strateji alt boyutlarını içermektedir. Ölçeğin tamamı 23 maddedir. Derin güdü boyutunda 5 madde, derin strateji boyutunda 9 madde, yüzeysel güdü boyutunda 6 madde ve yüzeysel strateji boyutunda da 3 madde bulunmaktadır. Çalışma sonucunda; madde-toplam korelasyonları derin öğrenme yaklaşımı boyutu için 0.526 ile 0.744 arasında değişirken, yüzeysel öğrenme yaklaşımı boyutu için 0.402 ile 0.764 arasında değişmektedir. Bu sonuçlar, ölçekteki maddelerin geçerliklerinin yeterli olduğunu ve öğrencilerin enstrüman öğrenmedeki yaklaşımlarını ayırt ettiklerini gösterir niteliktedir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda derin öğrenme yaklaşımı boyutunun Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.92 bulunurken, yüzeysel öğrenme yaklaşımı boyutunun güvenilirlik katsayısı 0.88 bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar, ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Enstrüman, Öğrenme yaklaşımı, Ölçek.

GİRİŞ

Enstrüman öğretimi, öğrencide enstrümana ilişkin teknik ve müzikal kazanımların oluşturulması, oluşturulan teknik ve müzikal kazanımların geliştirilmesi, geliştirilen teknik ve müzikal kazanımların da yetkinleştirilmesi sürecidir. Bu süreç, öğrencinin enstrümanı ile tanıştığı günden başlayarak kesintisiz şekilde sürdürülür. Enstrüman öğretiminin başarıyla yürütülmesi, öğrencinin sürece olumlu güdülenmesiyle mümkündür. Sürece olumlu olarak güdülenmiş öğrencinin kolay, etkili, kalıcı bir şekilde öğrenebilmesinde ve bağımsız öğrenebilme niteliği kazanabilmesinde çeşitli stratejileri işe koşması önemlidir. Bu durum öğrencinin bakışı açısından değerlendirildiğinde iki temel soruyu akla getirir. Bunlar: “Enstrümanıma neden çalışıyorum?” ve “Enstrümanımı öğrenebilmek için ne yapmalıyım?” sorularıdır. Öğrencinin her iki soruya cevabı, onun enstrüman öğrenmedeki yaklaşımını nitelendirmektedir.

Öğrenme yaklaşımı kavramı ilk olarak Marton ve Saljö’nün (1976) nitel çalışmalarıyla gündeme gelmiştir. Araştırmacılar bir grup üniversite öğrencisinin kendilerine okutulan metinde anlama odaklandıklarını gözlemlerken; bir grup öğrencinin ise okutulan metni anlamaya çalışmaksızın akıllarında tutmaya çalıştıklarını gözlemlemişlerdir. Bu gözlem, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde derin ya da yüzeysel olmak üzere iki farklı yaklaşıma sahip olabildiklerini ortaya

koymuştur. Marton ve Saljö'nün çalışmalarını, Biggs'in (1987) öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını incelediği çalışması izlemiştir. Biggs (1987) bu çalışmasında, öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarını derin, yüzeysel ve başarıma yaklaşımı olmak üzere üç boyutta açıkladığı bir model sunmuştur. Daha sonra bu model, derin ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı olmak üzere iki boyuta indirgenerek geliştirilmiştir (Biggs, Kember & Leung, 2001). Bu modele göre öğrenme yaklaşımı, derin ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı olmak üzere iki ana boyuttan oluşmaktadır. Derin öğrenme yaklaşımı, derin güdü ve derin strateji alt boyutlarını; yüzeysel öğrenme yaklaşımı ise yüzeysel güdü ve yüzeysel strateji alt boyutlarını içermektedir.

Enstrüman öğreniminde 'öğrenme güdüsü', öğrenme etkinliklerinin anlamlı bulunması ve bu etkinliklerde amaçlanan yararların sağlanmaya çalışılmasında, 'öğrenme stratejisi' de daha kolay, daha kalıcı öğrenmenin gerçekleşebilmesi ve öğrenenin bağımsız öğrenebilme niteliği kazanabilmesinde iki önemli unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu bakımdan öğrenme yaklaşımının - güdü ve stratejiyi içeren bir kavram olarak-, enstrüman öğrenimi üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerde bulunacağı açıktır. Nitekim Cantwell ve Millard'ın çalışmaları (1994), bu konuda önemli ipuçları sunmaktadır. Cantwell ve Millard'ın çalışmalarında, 14 yaşındaki altı öğrencinin enstrüman çalışmaları incelenmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler, öğrenmeleriyle ilgili olarak derin veya yüzeysel bir yaklaşım benimseyip benimsemediklerini tespit eden Öğrenme Süreci Anketi'nden (Biggs, 1987) aldıkları en yüksek puan temelinde seçilmiştir. Sonuçlar, derin öğrenme yaklaşımını benimseyen öğrencilerin enstrüman çalışmalarına ilişkin problemleri teknik tabirlerden çok müzikal tabirlerle tanımladıklarını göstermiştir. Yüzeysel öğrenme yaklaşımını benimseyen öğrencilerin ise araştırmada verilen görevin doğasına dair sınırlı bir algılamaya içerisindedir. Aydın Uygun'un (2012a, 2013) çalışmalarında da, müzik öğrencilerinin piyano dersinde derin ya da yüzeysel olmak üzere farklı yaklaşımları benimsedikleri tespit edilmiştir.

Öğrenme yaklaşımı, öğrenme sürecinin önemli değişkenlerinden birisidir. Öğrenme yaklaşımı, enstrüman öğrenme sürecinin de önemli bir değişkenidir. Bu değişkenin ölçülmesi, ölçümü gerçekleştirecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı: "Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeğinin" geliştirilmesidir.

YÖNTEM

Bu çalışma betimsel türde ve tarama modelindedir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki 3 farklı üniversitenin eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerine bağlı müzik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim görmekte olan 240 öğrenci oluşturmuştur. Bu üniversiteler: Niğde Ömer Halisdemir ($n=81$, %33.8), On Dokuz Mayıs ($n=87$, %36.2) ve Pamukkale Üniversitesi'dir ($n=72$, %30.0). Öğrencilerin %64,2'si ($N=154$) kız ve %35,8'i ($N=86$) erkek öğrencidir. Öğrencilerin %30'u ($N=72$) 1. Sınıf, %22,5'i ($N=54$) 2. Sınıf, %24,6'sı ($N=59$) 3. Sınıf ve %22,9'u ($N=55$) 4. Sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin öğrenimlerini gördükleri enstrümanlar: Bağlama (%10,4), flüt

(%16,7), gitar (%12,9), kanun (%0,4), keman (%30,8), kontrbas (%0,4), ney (%0,4), piyano (%3,3), şan (%2,9), ud (%5,4), viyola (%10) ve viyolonsel (%6,2).

İşlem

Bu aşamada öncelikle ölçeğin aday formu hazırlanmıştır. Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeğinin aday formu, Biggs, Kember ve Leung'ın (2001) "Study Process Questionnaire (R-SPQ-2F)" isimli üniversite öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarını ölçen ölçme araçlarındaki yapılandırma temel alınarak ve Piyano Dersindeki Öğrenme Yaklaşımlarını Belirleme Ölçeğindeki (Aydiner Uygun, 2012b) maddeler enstrüman öğreniminin bütünüyle ilişkili olacak şekilde düzenlenerek oluşturulmuştur. Sonraki aşamada ölçek ifadelerine likert tipi derecelemenin eklenmesiyle ölçek maddeleri elde edilmiştir.

BULGULAR

Ölçeğin Yapı Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Ölçeğin yapısal geçerliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Faktör analizi, birbirleri ile ilişkili veri yapılarını birbirinden bağımsız ve daha az sayıda yeni veri yapılarına dönüştürmek, bir oluşumu ya da olayı açıkladıkları varsayılan değişkenleri gruplayarak ortak faktörleri ortaya koymak, bir oluşumu etkileyen değişkenleri gruplamak amacıyla başvurulan yöntemlerden biridir (Özdamar, 2002).

Tablo 1'de faktör analizine uygunluk testlerinden elde edilen dağılımlar yer almaktadır.

Tablo 1. Faktör Analizine Uygunluk Testlerinden Elde Edilen Dağılımlar

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Testleri		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uygunluk Ölçüsü		0.946
	Ki-kare (X^2)	3075.250
Bartlett küresellik testi	sd	276
	p	.000

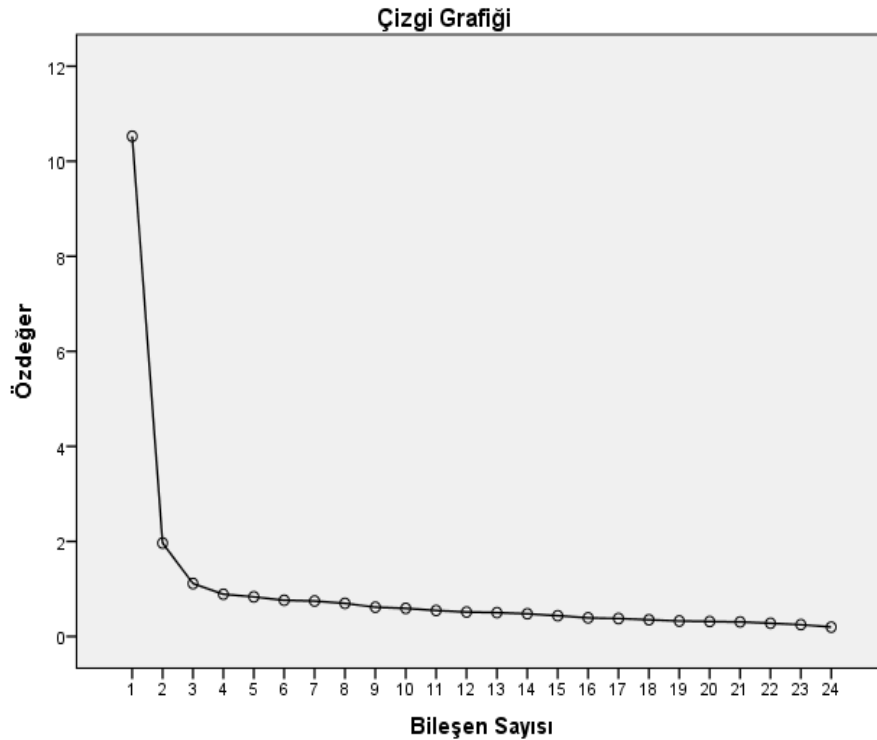
Tablo 1'de; yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin 0.946 bulunduğu görülmektedir. KMO değeri örneklem büyüklüğü açısından faktör analizi için veri yapısının uygunluğunu test etmeye yönelik bir ölçüttür. Örneklem büyüklüğü için değer "0.50-0.60 arasında ise kötü", "0.60-0.70 arasında ise zayıf", "0.70-0.80 arasında ise orta", "0.80-0.90 arasında ise iyi", "0.90 üzerinde ise mükemmel" yorumu yapılır (Leech, Barrett & Morgan, 2005; akt: Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2010). Buradan hareketle; örneklem büyüklüğü açısından faktör analizi için veri yapısının mükemmel derecede uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca Bartlett'in Küresellik testi sonucuna göre ki-kare (X^2) değeri 0.01 düzeyinde manidar bulunmuştur ($X^2=3075.250$, $p=.00$). Bulgular, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğini göstermektedir (Çokluk ve ark., 2010). Dolayısıyla ölçekte yer alan maddelerin ölçülmek istenen özellik açısından faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir.

AFA'da faktörleştirme tekniklerinden temel bileşenler analizi kullanılmıştır. Faktörlere ait bulgular Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Temel Bileşenler Analizinden Elde Edilen Faktörlere İlişkin Dağılımlar

Faktör	Özdeğer	Varyans yüzdesi	Toplam varyans yüzdesi
1	10,526	43,857	43,857
2	1,965	8,186	52,043
3	1,114	4,644	56,687
4	,888	3,701	60,388
5	,834	3,473	63,861

Ölçekte yer alan faktörlere ait açıklanan varyans miktarlarını gösteren Tablo 2 incelendiğinde, öz değeri 1.00'den büyük olan üç faktörün olduğu görülmektedir. İlk faktör toplam varyansın %43.857'sini, ikinci faktör toplam varyansın %8.186'sını ve üçüncü faktör toplam varyansın %4.644'ünü açıklamaktadır. İkinci faktörden sonra diğer faktörlerin toplam varyansa yaptıkları katkının azaldığı gözlenmektedir. Bu durum, öz değer bileşenlerini gösteren Grafik 1'de de görülmektedir.

Grafik 1. Ölçeğin Faktörlerine İlişkin Öz Değer Bileşenleri

Öz değer bileşen grafiği incelendiğinde, üçüncü noktadan sonraki bileşenlerin varyansa yaptıkları katkıların hem azaldığı hem de yaklaşık olarak birbirinin aynısı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla faktör sayısının iki olmasına karar verilmiştir. Maddelerin hangi boyuta daha iyi yerleştiğini belirlemek amacıyla dik döndürme yöntemlerinden varimax (maksimum değişkenlik)

yöntemi kullanılmış ve faktör yükleri en az 0.40 olan maddeler ölçeğin nihai formu için seçilmiştir. Maddelere ilişkin elde edilen faktör yük değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Deneme Uygulamasındaki Maddelerin Faktör Yük Değerlerine İlişkin Dağılımlar

Maddeler	Bileşen	
	1	2
Madde 14 Derin Strateji (DS)	,717	
Madde 7 Derin Strateji (DS)	,696	
Madde 12 Derin Gudu (DG)	,694	
Madde 13 Derin Strateji (DS)	,688	
Madde 22 Derin Strateji (DS)	,667	
Madde 6 Derin Gudu (DG)	,661	
Madde 21 Derin Gudu (DG)	,660	
Madde 17 Derin Strateji (DS)	,656	
Madde 24 Derin Gudu (DG)	,640	
Madde 19 Derin Strateji (DS)	,636	
Madde 2 Derin Strateji (DS)	,629	
Madde 3 Derin Strateji (DS)	,621	,413
Madde 1 Derin Gudu (DG)	,601	,459
Madde 10 Derin Strateji (DS)	,594	
Madde 16 Yüzeysel Gudu (YG)		,747
Madde 23 Yüzeysel Gudu (YG)		,735
Madde 15 Yüzeysel Gudu (YG)		,727
Madde 8 Yüzeysel Strateji (YS)		,712
Madde 20 Yüzeysel Gudu (YG)		,704
Madde 9 Yüzeysel Strateji (YS)		,704
Madde 4 Yüzeysel Gudu (YG)		,622
Madde 5 Yüzeysel Gudu (YG)		,530
Madde 11 Yüzeysel Strateji (YS)	,429	,519
Madde 18 Yüzeysel Strateji (YS)		,503

Faktör yükleri incelendiğinde 11. maddenin her iki faktörde de yüksek yük değerine sahip olduğu belirlenmiş ve ölçekten çıkarılmıştır. Bu madde çıkarıldıktan sonra maddeler yeniden numaralandırılmış ve faktör yükleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Nihai Ölçekteki Maddelerin Faktör Yük Değerlerine İlişkin Dağılımlar

Maddeler	Bileşen	
	1	2
Madde_13_DS	,719	
Madde_7_DS	,697	
Madde_11_DG	,694	
Madde_12_DS	,689	
Madde_21_DS	,668	
Madde_6_DG	,662	
Madde_20_DG	,662	
Madde_16_DS	,658	
Madde_23_DG	,641	
Madde_18_DS	,637	
Madde_2_DS	,630	
Madde_3_DS	,622	,421
Madde_1_DG	,603	,456
Madde_10_DS	,595	
Madde_15_YG		,752
Madde_14_YG		,729
Madde_22_YG		,726
Madde_8_YS		,709
Madde_9_YS		,705
Madde_19_YG		,701
Madde_4_YG		,625
Madde_5_YG		,525
Madde_17_YS		,507

Tablo 4 incelendiğinde; maddelerin birbirinden yeterince ayrılmış iki faktör altında toplandığı görülmektedir. Birinci boyutta yer alan maddeler, derin güdü ve derin stratejiyi ifade eden maddeler olduğu için bu boyuta “derin öğrenme yaklaşımı” ismi verilmiştir. İkinci boyutta yer alan maddeler, yüzeysel güdü ve yüzeysel stratejiyi ifade eden maddeler olduğu için bu boyuta ise “yüzeysel öğrenme yaklaşımı” ismi verilmiştir. Deneme uygulaması sonucunda 23 madde ve 2 alt boyuttan oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Birinci boyutta yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0.595-0.719 arasında değişirken, ikinci boyutta yer alan maddelerin faktör yük değerleri 0.507-0.752 arasında değişmektedir.

Ölçeğin Güvenirliği ve Madde Analizinden Elde Edilen Bulgular

Bu aşamada öncelikle ölçeğin, madde özellikleri belirlenmiş ve maddelerin toplam puanlar ile korelasyonları hesaplanmıştır. Daha sonra maddelerin birbiriyle tutarlılığını belirlemek amacıyla ölçeği oluşturan maddelerin iç tutarlılığını veren Cronbach Alpha Katsayısı hesaplanmıştır. Bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Nihai Ölçekteki Maddelerin Madde-Toplam Korelasyonları ve Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayılarına İlişkin Dağılımlar

Alt boyut	Madde	Ortalama	Madde-toplam korelasyonu	Cronbach alfa katsayısı	
Derin Öğrenme Yaklaşımı	1_DG	3,82	,680	0.81	
	6_DG	3,78	,611		
	11_DG	3,68	,688		
	20_DG	3,55	,690		
	23_DG	3,53	,526		
	2_DS	3,87	,657	0.92	
	3_DS	3,70	,695		
	7_DS	3,99	,727		
	10_DS	3,33	,568		
	Derin Strateji (DS)	12_DS	3,68	,744	0.89
		13_DS	3,08	,605	
16_DS		3,45	,656	0.94	
18_DS		3,54	,619		
21_DS		3,88	,700		
Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı		4_YG	4,01	,644	0.85
		5_YG	4,08	,504	
	14_YG	4,20	,694		
	15_YG	4,13	,594		
	Yüzeysel Strateji (YS)	19_YG	3,96	,718	0.88
		22_YG	4,09	,764	
		8_YS	3,95	,731	0.65
9_YS	3,97	,608			
	17_YS	3,48	,402		

Tablo 5'te; ölçek maddelerinden alınan puanlar ile ölçeğin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklayan madde-toplam korelasyonlarının (madde ayırt edicilik değerlerinin) derin öğrenme yaklaşımı boyutu için 0.526 ile 0.744 arasında değişirken, yüzeysel öğrenme yaklaşımı boyutu için 0.402 ile 0.764 arasında değişmekte olduğu görülmektedir. Hesaplanan tüm bu madde-toplam korelasyonu değerleri, 0.01 düzeyinde anlamlıdır. Bulgulara göre; ölçekteki maddelerin geçerliklerinin yeterli olduğu ve öğrencileri öğrenme yaklaşımları açısından ayırt edici nitelikte olduğu söylenebilir. Yapılan güvenirlik analizi sonucunda; derin öğrenme yaklaşımı boyutunun Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.92 bulunurken, yüzeysel öğrenme yaklaşımı boyutunun güvenirlik katsayısı 0.88 bulunmuştur. Ölçeğin tamamına ilişkin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı da 0.94 bulunmuştur. Bulgulara dayalı olarak, ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeği kendini değerlendirme türünde bir ölçektir. Ölçek, bireylerin enstrüman öğrenmedeki yaklaşımlarını belirlemeye yönelik geliştirilen ve bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayalı bir ölçme aracıdır. Ölçekten alınan toplam puan

madde sayısına (23) bölünerek, bireyin enstrüman öğrenme yaklaşımı düzeyi hakkında bilgi edinilebilir.

Bu ölçeğin araştırmacılar için güçlü bir araç olacağı düşünülmektedir. Ayrıca enstrüman öğretiminde öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme yaklaşımı düzeylerini ölçtükleri bir gözlem aracı olarak da kullanılabilir. Öğretmenler, bu ölçek aracılığıyla yüzeysel öğrenme yaklaşımına sahip olduklarını belirledikleri öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarını, yüzeyselden derine yönlendirebilecek önlemleri alabilir. Bu ölçek, aynı zamanda araştırmacılar için deneysel çalışmalarında kullanabilecekleri bir ölçme aracı olarak düşünülebilir. Bunun için ölçeğin farklı örneklem gruplarına uygulanarak geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yinelenmesi önemlidir.

Araştırmacılar bu ölçek yapısıyla ilişkili olabilecek (Örneğin; enstrümandaki başarı hedefi yönelimi, enstrüman çalışırken ve öğrenirken kullanılan stratejiler gibi) yapıları ölçen geçerlik güvenilirliği kanıtlanmış ölçeklerle (Örneğin; Aydın Uygun, 2016, 2018; Miksza, 2009; Miksza, Tan & Dye, 2016; Aydın Uygun & Kılınçer, 2017, 2018), bu ölçek arasındaki ilişkileri inceleyebilirler. Bu ölçek kullanılarak yapılacak farklı çalışmalar aracılığıyla ölçeğin ölçüm gücü sınanabilir.

KAYNAKLAR

- Aydın Uygun, M. (2012a). Müzik öğretmeni adaylarının öğrenme yaklaşımlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(4), 375-404.
- Aydın Uygun, M. (2012b). Scale for determining learning approaches to piano lesson: Development, validity and reliability. *World Congress on Design, Arts and Education*, 4-6 May 2012, Antalya, *The Journal of Procedia Social and Behavioral Sciences*, 51, 916-927.
- Aydın Uygun, M. (2013). Piyano dersindeki öğrenme yaklaşımı düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1087-1110.
- Aydın Uygun, M. (2016). Çalgıdaki başarı hedefi yönelimi ölçeğinin geliştirilmesi. İçinde Göğüş, G. ve Varlı, E. (Ed.), *Müzikte Performans, Uluslararası Müzik Sempozyumu Tam Metin Kitabı*, ss. 370-383, Bursa: Gaye Kitabevi.
- Aydın Uygun, M. (2018). Enstrüman öğrenimindeki başarı hedefi yönelimleri ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizi. İçinde Akpınar Dellal, N., & Yıldız, Ö. (Ed.), *4. Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı*, ss. 69, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Bodrum.
- Aydın Uygun, M., & Kılınçer, Ö. (2017). Developing a scale for strategies used during the practice and learning of instrumental music. *Educational Research and Reviews*, 12(8), 518-530.
- Aydın Uygun, M., & Kılınçer, Ö. (2018). Enstrümantal müziği çalışırken ve öğrenirken kullanılan stratejiler ölçeğinin yapı geçerliğinin incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1373-1387.
- Biggs, J. B. (1987). *Student approaches to learning and studying*. Camberwell, Vic.: Australian Council for Educational Research.
- Biggs, J. B., Kember, D., & Leung, D. Y. P. (2001) The Revised Two Factor Study Process Questionnaire: R-SPQ-2F. *British Journal of Educational Psychology*, 71, 133-149.
- Cantwell, R. H., & Millard, Y. (1994). The relationship between approach to learning and learning strategies in learning music. *British Journal of Educational Psychology*, 64(1), 45-63.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Marton, F., & Saljo, R. (1976). On qualitative differences in learning: I. Outcome and process. *British Journal of Educational Psychology*, 46(1), 4-11.
- Miksza, P. (2009). An investigation of the 2 X 2 achievement goal framework in the context of instrumental music. In L. K. Thompson and M. R. Campbell (Eds.), *Research perspectives: Thought and practice in music education* (pp. 81-100). Charlotte, NC: Information Age Publishing.
- Miksza, P., Tan, L., & Dye, C. (2016). Achievement motivation for band: A cross-cultural examination of the 2 × 2 achievement goal motivation framework. *Psychology of Music*, 44(6), 1372-1388.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Yayıncılık.

Ek-1. Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeği

Nº	Maddeler	Hic	Nadiren	Ara Sıra	Sık sık	Her zaman
1	Enstrümanıma çalışmaktan yoğun bir kişisel tatmin duygusu alırım.					
2	Enstrümantal etüde/esere çalışmam sonucunda öğrenilmesi gerekenleri yeterince öğrenemediğimi anlarsam niçin öğrenmediğini sorgularım.					
3	Enstrümanıma ait repertuvarda yer alan yeni etütleri/eserleri ilginç bulur, en iyi şekilde çalabilmek için ekstra zaman harcarım.					
4	Enstrüman dersine yönelik mümkün olduğu kadar az çalışma yapmayı hedeflerim.					
5	Kendi kendine “Ben niye bu enstrümana çalışmak zorundayım?” Sorusunu sorarım.					
6	Enstrüman derslerinde öğrendiklerim zihnimde birbirleriyle ilişkili düşünce zincirleri oluşturmamı sağlar.					
7	Enstrümantal etüdü/eseri hedeflediğim çalma performansına ulaşıncaya kadar çalışırım.					
8	Enstrüman dersi için fazladan çalışma yapmayı gereksiz bulur, çalışmalarımı geçer not almamı sağlayabilecek ölçüde sürdürürüm.					
9	Enstrüman dersinde teknik ve müzikal seviyemin çok altındaki etütleri/eserleri çalışmayı tercih ederim.					
10	Enstrüman pedagojisi, enstrümanımda çalıştığım etüdün ya da eserin farklı yorumları, farklı enstrümantal müzikler... vb. birtakım konuları merak eder ve araştırmalar yaparım.					
11	Enstrümanıma ait repertuvarda bulunan neredeyse her etüdü/eseri çalışmanın ilginç bir deneyim olabileceğini hissederim.					
12	Yeni bir etütteki/eserdeki performansımı, etütte/eserde yer alan teknik ve müzikal unsurları tam anlamıyla gerçekleştirene kadar enstrümanımda sınırlarım.					
13	Enstrümanımda çalıştığım etüdü/eseri öğrenirken o etüdü/eseri gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirmeye çalışırım.					
14	Enstrüman dersinde geçer not alabilmek için yüzeysel bir çalma performansı yeterliyken, daha fazlasını yapmanın zaman kaybına neden olacağını düşünürüm.					
15	Enstrümantal etüt/eserle ilgili teknik ve müzikal anlamda ayrıntılı bilgi sahibi olmanın kafa karıştırıcı olduğunu düşünürüm.					
16	Enstrümanıma ait repertuvardaki bir etüdü/eseri yalnız çalmış ya da çalışmış olmak için değil, bestecisinin o etüt/eserle anlatmak istediği müziksel iletiyi kavramak için çalışırım.					
17	Enstrüman dersinde verilen etüdün/eserin dönem özellikleri, bestecisi... vb. sınavda önemli olmadığını düşündüğüm konularla ilgili araştırmaları en az düzeyde tutarım.					
18	Enstrümantal etüde/esere ilişkin önerilen çalışma yollarının ya da teknik/müzikal araştırmaların çalma performansım üzerindeki etkililiğini test ederim.					
19	Enstrüman dersine yönelik çalışmalarımı –ders ilgimi çekmediğinden- en az düzeyde tutarım.					
20	Yeni bir etüde/esere çalışmayı, zaman zaman daha önce görmediğim bir şehri gezmek kadar heyecan verici bulurum.					
21	Enstrümantal etüde/esere çalışırken uyguladığım yöntemler başarılı olmazsa yeni yollar ararım.					
22	Enstrüman dersinde verilen öğrenme görevleri dışında enstrümanıma yönelik çalışma yapmayı gereksiz bulurum.					
23	Enstrüman derslerine aklımda cevaplanmasını istediğim sorularla gelirim.					

*Derin Güdü: 1, 6, 11, 20, 23; **Derin Strateji: 2, 3, 7, 10, 12, 13, 16, 18, 21;

Yüzeysel Güdü: 4, 5, 14, 15, 19, 22; *Yüzeysel Strateji: 8, 9, 17.